

1. Zmiany istotne

1) Zmiany terminu realizacji przedmiotu umowy w następstwie:

- a) wystąpienia Siły wyższej, przy czym **Siła wyższa** - rozumiana jest jako wystąpienie zdarzenia nadzwyczajnego, zewnętrznego, niemożliwego do przewidzenia w chwili złożenia oferty i zapobieżenia, którego nie dało się uniknąć nawet przy zachowaniu najwyższej staranności, a które uniemożliwia Wykonawcy wykonanie przedmiotu umowy zgodnie z jej postanowieniami. W razie wystąpienia siły wyższej Strony umowy zobowiązane są dołożyć wszelkich starań w celu ograniczenia do minimum opóźnienia w wykonywaniu swoich zobowiązań umownych, powstałego na skutek działania siły wyższej (pod pojęciem siły wyższej rozumie się w szczególności zdarzenia i okoliczności takie jak: klęska żywiołowa, działania wojenne, rebelie, wojna cybernetyczna, cyberatak, terroryzm, rewolucja, powstanie, inwazja, bunt, zamieszki, pandemia, epidemia, strajk spowodowany przez inne osoby - niezwiązane z realizacją inwestycji itp.).

Ze względu na zawieranie umowy przez Strony w trakcie:

- a) agresji zbrojnej Federacji Rosyjskiej na terytorium Ukrainy;

Strony potwierdzają, że powyższe okoliczności oraz ich skutki możliwe do przewidzenia na dzień zawarcia umowy, nie mają charakteru Siły wyższej i na dzień zawarcia umowy Strony, znają bieżące ograniczenia lub koszty realizacji zakresu przedmiotu umowy spowodowane powyższymi okolicznościami.

Strony po zawarciu umowy mogą powołać się na Siłę wyższą, o ile wystąpią nowe zdarzenia lub skutki powyżej wskazanych zdarzeń nieznane Stronom i niemożliwe do przewidzenia przez Strony w dacie zawarcia umowy i Strony wykażą odpowiedni związek przyczynowo – skutkowy na przyszłość.

W przypadku wystąpienia Siły wyższej:

- a) Strona, której działanie Siły wyższej dotyczy, niezwłocznie zawiadomi w formie pisemnej lub dokumentowej drugą Stronę o powstaniu Siły wyższej, wskazując w jakim zakresie umowa nie może być wykonywana oraz przedstawiając odpowiednie uzasadnienie lub dowody,
- b) Strona niezwłocznie rozpocznie usuwanie skutków tego zdarzenia, w granicach dostępnych środków i możliwości,
- c) Strony uzgodnią sposób dalszego postępowania, wobec tego zdarzenia,
- d) Strona niezwłocznie powiadomi drugą Stronę, o ustaniu Siły wyższej,
- b) okoliczności będące następstwem nieterminowego przekazania terenu budowy z przyczyn leżących po stronie Zamawiającego, które nie wynikają z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy,
- c) konieczności wstrzymania realizacji robót, wskutek zmian dokumentów zamówienia mających wpływ na dotrzymanie terminu zakończenia robót, a okoliczności te nie wynikają z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy,

- d) napotkania niezainwentaryzowanych lub błędnie zainwentaryzowanych sieci, instalacji lub innych obiektów budowlanych mających wpływ na dotrzymanie terminu zakończenia robót,
- e) przerwy w robotach spowodowanej wystąpieniem intensywnych opadów deszczu, śniegu, gradu, ulewy, nawałnic o wysokości opadów powyżej 30mm/m² w ciągu doby, trwających nieprzerwanie powyżej 3 dni lub wystąpienia mrozów, które uniemożliwiają prawidłowe wykonanie robót i mogących wpłynąć na pogorszenie jakości robót zgodnie z technologią, warunkami określonymi w STWiORB, normach lub innych przepisach, a wymagające odpowiednich warunków atmosferycznych. W takich przypadkach termin zakończenia robót może zostać przesunięty o czas trwania przerwy w robotach wskutek wystąpienia wskazanych okoliczności. Zmiana ta wymaga wpisu do Dziennika Budowy i przedstawienia przez Wykonawcę informacji o warunkach pogodowych w tym okresie z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej dla miasta Opola,
- f) przerwy w robotach spowodowanej niewłaściwym stanem gruntu po ustąpieniu zjawisk wymienionych w punkcie „e)” powyżej, lecz będącym konsekwencją tych zjawisk, a w szczególności:
- nawodnieniem gruntu lub podłoża,
  - zbyt wysoką wilgotnością gruntu lub podłoża,
  - zaleganiem wody w miejscu prowadzenia robót, bez możliwości jej odprowadzenia, a w tym odpompowania,
  - zaleganiem zamrożonego gruntu lub podłoża
- jeżeli (dot. wszystkich w/w przypadków) uniemożliwia to kontynuację robót, zgodnie z zasadami sztuki budowlanej, ze względu na brak możliwości uzyskania pożądanych parametrów podłoża. Wystąpienie takich okoliczności powinno być odnotowane w dzienniku budowy (lub w oddzielnej notatce służbowej) i potwierdzone przez inspektora nadzoru, na podstawie oceny makroskopowej gruntu lub badań laboratoryjnych.
- g) konieczności wykonania robót zamiennych lub innych robót niezbędnych do wykonania i oddania do użytkowania przedmiotu umowy zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, nie wykraczających poza zakres zamówienia podstawowego, które wstrzymują lub opóźniają realizację przedmiotu umowy,
- h) konieczności realizacji dodatkowych dostaw, usług lub robót budowlanych (zamiennie zwanymi robotami dodatkowymi) w rozumieniu art. 455 ust.1 pkt 3 Pzp, lub postanowień umowy (nieobjętych zamówieniem podstawowym), które wstrzymują lub opóźniają realizację przedmiotu umowy,
- i) wystąpienia niebezpieczeństwa kolizji z planowanymi lub równolegle prowadzonymi przez inne podmioty inwestycjami w zakresie niezbędnym do uniknięcia lub usunięcia tych kolizji, które wstrzymują lub opóźniają realizację przedmiotu umowy. Zmiana ta wymaga wpisu do Dziennika Budowy,
- j) wystąpienia opóźnienia w dokonaniu określonych czynności lub ich zaniechanie przez właściwe organy administracji państwowej, które wstrzymują lub opóźniają realizację przedmiotu umowy i nie są następstwem okoliczności, za które Wykonawca ponosi odpowiedzialność,

- k) wystąpienia opóźnień w wydawaniu decyzji, zezwoleń, uzgodnień, opinii, itp., do wydania których właściwe organy są zobowiązane na mocy przepisów prawa, jeżeli opóźnienie przekroczy okres, przewidziany w przepisach prawa, w którym ww. decyzje powinny zostać wydane, które wstrzymują lub opóźniają realizację przedmiotu umowy i nie są następstwem okoliczności, za które Wykonawca ponosi odpowiedzialność,
- l) braku możliwości wykonywania robót z powodu niedopuszczania do ich wykonywania przez uprawniony organ lub nakazania ich wstrzymania przez uprawniony organ, mających wpływ na termin zakończenia przedmiotu umowy, z przyczyn niezależnych od Wykonawcy,
- m) wystąpienia na terenie budowy niewypałów, niewybuchów, innych przedmiotów stanowiących zagrożenie, mających wpływ na termin zakończenia przedmiotu umowy. Zmiana ta wymaga wpisu do Dziennika Budowy,
- n) wystąpienia wykopalisk archeologicznych, zabytków mających wpływ na termin zakończenia przedmiotu umowy. Zmiana ta wymaga wpisu do Dziennika Budowy,
- o) wystąpienia awarii na terenie budowy, za którą odpowiedzialności nie ponosi Wykonawca, skutkującej koniecznością wstrzymania wykonania całości lub części przedmiotu umowy przez Wykonawcę,
- p) wystąpienia okoliczności uprawniających do zmiany przedmiotu umowy, o których mowa w innych postanowieniach umowy, jeżeli okoliczności te mają wpływ na termin wykonania umowy,
- q) zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa wprowadzone po upływie składania ofert, które miały wpływ na możliwość wykonania umowy w terminie w niej ustalonym,
  - 2.1) Wstrzymanie robót lub ich dowolnej części z przyczyn wynikających z okoliczności nadzwyczajnych niezależnych od Wykonawcy następuje o okres, który Zamawiający uzna za konieczny, nieprzekraczający jednorazowo 3 miesięcy.
  - 2.2) Termin wykonania przedmiotu umowy ulega odpowiednio zmianie o okres trwania okoliczności, celem ukończenia przedmiotu umowy w sposób należyty. Zmiana terminu realizacji przedmiotu umowy nie wpływa na zmianę wynagrodzenia Wykonawcy. Wraz ze zmianą terminu wykonania przedmiotu umowy zaktualizowany zostaje Harmonogram rzeczowo-finansowy.
  - 2.3) ograniczenia zakresu prac przewidzianych do wykonania w danym etapie i podziale płatności przewidzianej za dany etap, jeżeli zakres wykonanych w ramach etapu prac może zostać odebrany przez Zamawiającego, a pozostałe niezrealizowane prace nie są możliwe do wykonania w danym etapie z przyczyn nieleżących po stronie Wykonawcy, czego konsekwencją jest dopuszczalna zmiana w harmonogramie rzeczowo-finansowym – w takiej sytuacji dopuszczalny jest podział etapu na mniejsze etapy i dokonanie

płatności wynagrodzenia zgodnie z zakresem przedmiotowym robót przewidzianych w poszczególnych etapach robót,

- 2) Zmiany wysokości wynagrodzenia Wykonawcy, o którym mowa w § 3 ust. 1 umowy, w następstwie:
- a. zmiany kosztów realizacji przedmiotu umowy wynikających z kosztorysowego charakteru wynagrodzenia Wykonawcy, w następstwie dokonania zmian nie wykraczających poza zakres zamówienia podstawowego. W takim przypadku, Wykonawca, zwróci się do Zamawiającego z wnioskiem o dokonanie zmiany wynagrodzenia, wskaże kwotę, o jaką wynagrodzenie Wykonawcy ma ulec zmianie oraz dołączy protokoły konieczności oraz inne dokumenty potwierdzające ten fakt. Zmiany te są uwidocznione w protokołach konieczności oraz innych dokumentach potwierdzających ten fakt. W przypadku dokonania zmian kosztów realizacji przedmiotu umowy, wynikających z kosztorysowego charakteru wynagrodzenia Wykonawcy, prowadzących do zwiększenia wynagrodzenia netto Wykonawcy każdorazowo jest konieczne zawarcie aneksu do umowy po zabezpieczeniu przez Zamawiającego środków finansowych w budżecie Zamawiającego.
  - b. zwiększenia kosztów realizacji przedmiotu umowy wskutek wystąpienia konieczności realizacji dodatkowych dostaw, usług lub robót budowlanych (zwanymi dalej robotami dodatkowymi) w rozumieniu art. 455 ust.1 pkt 3 Pzp lub postanowień umowy, (nieobjętych zamówieniem podstawowym), zakwalifikowanych jako roboty dodatkowe. W takim przypadku, Wykonawca, zwróci się do Zamawiającego z wnioskiem o dokonanie zmiany wynagrodzenia, wskaże kwotę, o jaką wynagrodzenie Wykonawcy ma ulec zmianie oraz dołączy Protokoły konieczności robót dodatkowych nieobjętych zamówieniem podstawowym oraz inne dokumenty potwierdzające ten fakt. Zmiany te są uwidocznione w protokołach konieczności robót dodatkowych nieobjętych zamówieniem podstawowym oraz innych dokumentach potwierdzających ten fakt,
  - c. zmiany kosztów realizacji przedmiotu umowy wskutek wystąpienia konieczności realizacji robót zamiennych w rozumieniu i na zasadach wskazanych w postanowieniach umowy (§ 12 oraz § 13 umowy). W takim przypadku, Wykonawca, zwróci się do Zamawiającego (odpowiednio Zamawiający zwróci się do Wykonawcy, jeśli to Zamawiający jest inicjatorem zmiany) z wnioskiem o dokonanie zmiany wynagrodzenia, wskaże kwotę, o jaką wynagrodzenie Wykonawcy ma ulec zmianie oraz dołączy protokoły konieczności robót zamiennych oraz inne dokumenty potwierdzające ten fakt, zgodnie z postanowieniami umowy. Zmiany te są uwidocznione w protokołach konieczności robót zamiennych oraz innych dokumentach potwierdzających ten fakt.
Wskutek wprowadzenia robót zamiennych wynagrodzenie Wykonawcy nie może ulec zmianie (zmniejszeniu lub zwiększeniu) sumarycznie o więcej niż 50% wynagrodzenia wskazanego w ofercie Wykonawcy,
  - d. zmiany będącej skutkiem działań organów państwowych - ustawowa zmiana obowiązującej stawki podatku od towarów i usług VAT. W takim przypadku

wartość wynagrodzenia netto nie ulega zmianie, jedynie wartość wynagrodzenia brutto zostanie wyliczona na podstawie nowych przepisów. Zmiana wynagrodzenia odnosić się będzie do części przedmiotu umowy niezrealizowanej, po dniu wejścia w życie przepisów zmieniających lub wprowadzających stawkę podatku od towarów i usług VAT oraz do części przedmiotu umowy, do której zastosowanie znajdzie zmiana stawki podatku od towarów i usług VAT lub wprowadzenie nowego podatku. W przypadku zaistnienia opisanej sytuacji po wejściu w życie przepisów będących przyczyną waloryzacji, Wykonawca zwróci się, do Zamawiającego z wnioskiem w formie pisemnej o dokonanie odpowiedniej zmiany wynagrodzenia wskazując kwotę, o jaką wynagrodzenie Wykonawcy ma ulec zmianie, wraz z wyliczeniem całkowitej kwoty wynagrodzenia Wykonawcy, po zmianie. We wniosku należy wskazać datę, od której nastąpiła bądź nastąpi zmiana wysokości kosztów wykonania umowy wpływająca na zmianę wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy.

- e. zmiany wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę bądź zmiany wysokości minimalnej stawki godzinowej, ustalonych na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez Wykonawcę. Zmiana ta będzie obejmować wyłącznie część wynagrodzenia należnego Wykonawcy, w odniesieniu do której nastąpiła zmiana wysokości kosztów wykonania umowy przez Wykonawcę w związku z wejściem w życie przepisów odpowiednio zmieniających wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę bądź minimalnej stawki godzinowej. Kwota wynagrodzenia Wykonawcy ulegnie zmianie o kwotę odpowiadającą wzrostowi kosztu Wykonawcy w związku ze zwiększeniem wysokości wynagrodzeń osób świadczących usługi do wysokości aktualnie obowiązującego minimalnego wynagrodzenia za pracę bądź minimalnej stawki godzinowej z uwzględnieniem wszystkich obciążeń publicznoprawnych od kwoty wzrostu minimalnego wynagrodzenia. Kwota odpowiadająca wzrostowi kosztu Wykonawcy będzie odnosić się wyłącznie do części wynagrodzenia pracowników świadczących usługi, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, odpowiadającej zakresowi, w jakim wykonują oni prace bezpośrednio związane z realizacją umowy. W przypadku zaistnienia opisanej sytuacji, po wejściu w życie przepisów będących przyczyną waloryzacji, Wykonawca może zwrócić się do Zamawiającego z wnioskiem o dokonanie odpowiedniej zmiany wynagrodzenia wskazując kwotę, o którą wynagrodzenie Wykonawcy ma ulec zmianie, wraz z uzasadnieniem zawierającym szczegółowe wyliczenie całkowitej kwoty, o jaką wynagrodzenie Wykonawcy powinno ulec zmianie, oraz wskazanie daty, od której nastąpiła bądź nastąpi zmiana wysokości kosztów wykonania umowy. Wraz z wnioskiem Wykonawca zobowiązany jest przedłożyć dokumenty, z których będzie wynikać, w jakim zakresie zmiany te mają wpływ na koszty wykonania umowy, w szczególności: pisemne zestawienie wynagrodzeń (zarówno przed jak i po zmianie) osób świadczących usługi, wraz z określeniem zakresu (części etatu), w jakim wykonują oni pracę bezpośrednio związane z realizacją

umowy oraz części wynagrodzenia odpowiadającej temu zakresowi. Zmiany wynagrodzenia mogą nastąpić wyłącznie, jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez Wykonawcę. Zmiana ta jest możliwa wyłącznie w przypadku udowodnienia przez Wykonawcę, że wskazana zmiana ma wpływ na koszty wykonania umowy,

- f. zmiany zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez Wykonawcę. Zmiana ta będzie obejmować wyłącznie część wynagrodzenia należnego Wykonawcy, w odniesieniu do której nastąpiła zmiana wysokości kosztów wykonania umowy przez Wykonawcę w związku z wejściem w życie przepisów odpowiednio dokonujących zmian w zakresie zasad podleganiu ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub w zakresie wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne. W przypadku zaistnienia opisanej sytuacji po wejściu w życie przepisów będących przyczyną waloryzacji, Wykonawca może zwrócić się do Zamawiającego z wnioskiem o dokonanie odpowiedniej zmiany wynagrodzenia – wskaże kwotę, o którą wynagrodzenie Wykonawcy ma ulec zmianie, wraz z uzasadnieniem zawierającym szczegółowe wyliczenie całkowitej kwoty, o jaką wynagrodzenie Wykonawcy powinno ulec zmianie, oraz wskazanie daty, od której nastąpiła bądź nastąpi zmiana wysokości kosztów wykonania umowy uzasadniająca zmianę wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy. Wraz z wnioskiem Wykonawca zobowiązany jest przedłożyć dokumenty z których będzie wynikać, w jakim zakresie zmiany te mają wpływ na koszty wykonania umowy, w szczególności: pisemne zestawienie wynagrodzeń (zarówno przed jak i po zmianie) pracowników świadczących usługi, wraz z kwotami składek uiszczanych do zakładu Ubezpieczeń Społecznych/Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w części finansowanej przez Wykonawcę, z określeniem zakresu (części etatu), w jakim wykonują oni pracę bezpośrednio związane z realizacją umowy oraz części wynagrodzenia odpowiadającej temu zakresowi. Zmiany wynagrodzenia mogą nastąpić wyłącznie, jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez Wykonawcę. Zmiana ta jest możliwa wyłącznie w przypadku udowodnienia przez Wykonawcę, że wskazana zmiana ma wpływ na koszty wykonania umowy,
- g. zmiany zasad gromadzenia i wysokości wpłat do pracowniczych planów kapitałowych, o których mowa w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych, jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania przez Wykonawcę niniejszej umowy. Zmiana ta będzie obejmować wyłącznie część wynagrodzenia należnego Wykonawcy, w odniesieniu do której nastąpiła zmiana wysokości kosztów wykonania umowy przez Wykonawcę w związku ze zmianą zasad gromadzenia i wysokości wpłat do pracowniczych planów kapitałowych, o których mowa w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych. W przypadku zaistnienia opisywanej okoliczności, Wykonawca może zwrócić się do

Zamawiającego z wnioskiem w formie pisemnej o dokonanie odpowiedniej zmiany wynagrodzenia. We wniosku tym Wykonawca zobowiązany jest wskazać kwotę, o którą wynagrodzenie Wykonawcy ma ulec zmianie, wraz z uzasadnieniem zawierającym szczegółowe wyliczenie całkowitej kwoty, o jaką wynagrodzenie Wykonawcy powinno ulec zmianie. Wykonawca zobowiązany jest również do wskazania daty, od której nastąpiła bądź nastąpi zmiana wysokości kosztów wykonania umowy uzasadniająca zmianę wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy. Wykonawca zobowiązany jest przedłożyć dokumenty, z których będzie wynikać, w jakim zakresie zmiany te mają wpływ na koszty wykonania umowy. Zmiana ta jest możliwa wyłącznie w przypadku udowodnienia przez Wykonawcę, że wskazana zmiana ma bezpośredni wpływ na koszty wykonania umowy,

- 3) zmiany osoby, przy pomocy której Wykonawca realizuje przedmiot umowy – dotyczy Kierownika budowy. W przypadku braku możliwości wykonywania przedmiotu umowy przez wskazaną osobę, wówczas Wykonawca może powierzyć te czynności innej osobie o kwalifikacjach, doświadczeniu, uprawnieniach spełniających, co najmniej takie warunki, kryteria jakie Wykonawca wskazał w ofercie, celem oceny jego oferty, zgodnie z SWZ. W przypadku zaistnienia opisanej sytuacji, Wykonawca, winien zwrócić się z wnioskiem w formie pisemnej do Zamawiającego o zamiarze zmiany Kierownika budowy. Zmiana Kierownika budowy wymaga zawarcia aneksu do niniejszej umowy,
- 4) zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa mających wpływ na treść złożonej oferty, w takim zakresie w jakim będzie to niezbędne w celu dostosowania postanowień umowy do zaistniałego stanu prawnego,
- 5) zmiany firmy Wykonawcy. W takim przypadku, Wykonawca, winien zwrócić się z wnioskiem do Zamawiającego wskazując podstawę dokonania zmiany, dołączając stosowne dokumenty,
- 6) kiedy konieczność taka będzie wynikała z zaleceń lub uzgodnień z Instytucją Zarządzającą, Pośredniczącą lub Wdrażającą lub będzie wynikiem zmiany umowy o dofinansowanie,
- 7) wystąpienia konieczności wprowadzenia zmian, które polegają na zmniejszeniu zakresu przedmiotu niniejszej umowy, w tym konieczności zmiany (zmniejszenia) wynagrodzenia Wykonawcy, wynagrodzenie Wykonawcy nie może zostać zmniejszone o kwotę przekraczającą 30% wynagrodzenia wskazanego w ofercie Wykonawcy,
- 8) zmian spowodowanych koniecznością wykonania robót zamiennych, dodatkowych lub zaniechania robót, w zakresie i na warunkach określonych w § 12 i 13 umowy, przy uwzględnieniu pkt 2 lit. c powyżej
- 9) wystąpienia konieczności dokonania zmian na podstawie art. 23 pkt 1 ustawy Prawo budowlane, zmian w rozwiązaniach projektowych, jeżeli są one uzasadnione koniecznością zwiększenia bezpieczeństwa realizacji robót budowlanych lub usprawnienia procesu budowy,
- 10) wystąpienia konieczności dokonania zmian na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 4 lit. b) ustawy Prawo budowlane, uzgodniona możliwość wprowadzenia rozwiązań

zamiennych w stosunku do przewidzianych w projekcie, zgłoszonych przez kierownika budowy, Zamawiającego lub Inżynierowi kontraktu,

- 11) wystąpienia konieczności dokonania zmian w ramach art. 36a ust. 5a ustawy Prawo budowlane.
- 12) Niezależnie od postanowień umowy zmiana technologii wykonania robót możliwa jest w każdej sytuacji, gdy wprowadzenie robót zamiennych poprawi jakość wykonywanych robót budowlanych, będzie korzystne (w tym finansowo) dla Zamawiającego, pozwoli na skrócenie terminu wykonania umowy (w tym poszczególnych etapów realizacji umowy), korzystnie wpłynie na organizację ruchu przez okres budowy lub wydłuży okresu eksploatacji przedmiotu zamówienia po jego zakończeniu lub zmniejszy negatywny wpływ na środowisko naturalne. Udokumentowanie zasadności wprowadzenia robót zamiennych leży w gestii Strony wnioskującej o ich wykonanie.

2. Zmiany przedmiotu zamówienia poprzez zmianę zakresu robót budowlanych przewidzianych w dokumentacji projektowej w następstwie:

- 1) konieczności wykonania robót, których wykonanie ma na celu prawidłowe zrealizowanie przedmiotu zamówienia, a konieczność ich wykonania wynika z zasad wiedzy technicznej, uzasadnionych potrzeb Zamawiającego lub gdy wystąpiły wady dokumentacji projektowej;
- 2) konieczności wykonania robót niezbędnych do prawidłowego wykonania przedmiotu umowy, które nie zostały przewidziane w dokumentacji projektowej przekazanej przez Zamawiającego;
- 3) wystąpienia zmian dokumentacji projektowej, wykonanej z inicjatywy Zamawiającego ze względu na stwierdzone wady dokumentacji projektowej, co powoduje konieczność wykonania robót zamiennych, w zakresie i na warunkach określonych w § 12 i § 13 umowy;
- 4) wystąpienia zmian decyzji administracyjnych, zezwoleń, uzgodnień oraz opinii podmiotów zewnętrznych na podstawie których prowadzone są roboty budowlane objęte umową, powodujące zmianę dotychczasowego zakresu robót przewidzianego w dokumentacji projektowej lub innych dokumentach opisujących przedmiot zamówienia.

3. Zmiany przedmiotu Umowy, w szczególności sposobu wykonania przedmiotu Umowy, zakresu robót, lokalizacji robót w następstwie:

- 1) wystąpienia innych warunków geologicznych, geotechnicznych, hydrologicznych, niż te wskazane przez Zamawiającego w dokumentacji projektowej lub innych dokumentach opisujących przedmiot zamówienia, powodujących konieczność zmiany sposobu wykonania przedmiotu umowy,
- 2) wystąpienia na terenie budowy niewypałów, niewybuchów, innych przedmiotów stanowiących zagrożenie, uniemożliwiających lub utrudniających wykonanie robót na warunkach przewidzianych w umowie. Zmiana ta wymaga wpisu do Dziennika Budowy.

4. Zmianie podlegają także inne postanowienia umowy w szczególności:

- 1) Zmiana jednej z osób przy pomocy których, Wykonawca realizuje przedmiot umowy – dotyczy Kierownika/ów robót. W przypadku braku możliwości wykonywania przedmiotu umowy przez wskazaną osobę, wówczas Wykonawca może powierzyć te czynności innej osobie o kwalifikacjach, doświadczeniu, uprawnieniach spełniających, co najmniej takie warunki, jakie podano w SWZ dla przeprowadzonego postępowania. W przypadku zaistnienia opisanej sytuacji, Wykonawca, winien zwrócić się z wnioskiem w formie pisemnej do Zamawiającego i inspektora nadzoru o zamiarze zmiany Kierowników robót. Zmiana ta wymaga akceptacji Zamawiającego w formie pisemnej, ale nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
- 2) Zmiana osób do współpracy ze Strony Wykonawcy lub ze Strony Zamawiającego w przypadku braku możliwości wykonywania przez wyznaczone osoby powierzonych czynności, wówczas czynności te można powierzyć innej osobie. Zmiana następuje poprzez zgłoszenie tego faktu drugiej Stronie w formie pisemnej. Zmiana ta nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
- 3) Zmiana danych związana z obsługą administracyjno-organizacyjną umowy, w przypadku wystąpienia okoliczności warunkujących dokonanie zmiany. Zmiana następuje poprzez zgłoszenie tego faktu drugiej Stronie w formie pisemnej. Zmiana ta nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
- 4) Zmiana danych teleadresowych Stron w przypadku wystąpienia okoliczności warunkujących dokonanie zmiany. Zmiana następuje poprzez zgłoszenie tego faktu drugiej Stronie w formie pisemnej. Zmiana ta nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
- 5) Zmiana danych rejestrowych Stron w przypadku wystąpienia okoliczności warunkujących dokonanie zmiany. Zmiana następuje poprzez zgłoszenie tego faktu drugiej Stronie w formie pisemnej. Zmiana ta nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
- 6) Zmiana podmiotu pełniącego funkcję inspektora nadzoru w przypadku braku możliwości wykonywania przez podmiot wskazany do pełnia funkcji inspektora nadzoru. Zmiana następuje poprzez zgłoszenie tego faktu drugiej Stronie w formie pisemnej. Zmiana ta nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
- 7) Zmiana, rezygnacja lub wprowadzenie dalszego Podwykonawcy w trakcie realizacji umowy. W przypadku zmiany lub wprowadzenia dalszego Podwykonawcy, Wykonawca winien zwrócić się z wnioskiem do Inżyniera kontraktu i Zamawiającego. Zamawiający zaakceptuje zmianę po wcześniejszym uzyskaniu w formie pisemnej: zatwierdzeniu lub braku zastrzeżeń przez Inżyniera kontraktu i pozytywnej analizie Zamawiającego. Zmiana ta wymaga akceptacji Zamawiającego w formie pisemnej, ale nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
- 8) Zmiany sposobu rozliczania umowy lub dokonywania płatności na rzecz Wykonawcy w związku ze zmianami zawartej przez Zamawiającego umowy o dofinansowanie projektu lub zmianami wytycznych dotyczących realizacji projektu. Zmiana ta następuje poprzez zgłoszenie tego faktu drugiej Stronie w formie pisemnej i nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.

- 9) Zmiany formy zabezpieczenia należytego wykonania umowy na jedną lub kilka form, o których mowa w przepisach Pzp, pod warunkiem, że zmiana formy Zabezpieczenia zostanie dokonana zgodnie z postanowieniami umowy, z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia, bez zmniejszenia jego wysokości i zgodnie z ustawą Pzp. Wykonawca zgłasza Zamawiającemu ten fakt w formie pisemnej wraz z przedłożeniem stosownych dokumentów. Zmiana ta wymaga akceptacji Zamawiającego w formie pisemnej, ale nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
  - 10) Zmiana, aktualizacja harmonogramu rzeczowo-finansowego następuje na wniosek każdej ze Stron. Jeżeli wprowadzenie zmian do Harmonogramu rzeczowo-finansowego nie prowadzi do zmiany w zakresie wydłużenia Terminu zakończenia robót, wówczas ich wprowadzenie nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
  - 11) W przypadku zmian umowy mających wpływ na treść opracowanego Harmonogramu rzeczowo-finansowy jednocześnie zostaje zaktualizowany Harmonogram rzeczowo-finansowy.
  - 12) Zmiana sposobu, terminów i zakresu przeprowadzania odbiorów częściowych, odbioru końcowego, prób lub testów w sytuacji, gdy taka zmiana okaże się konieczna do prawidłowej oceny należytego wykonania przedmiotu zamówienia przez Wykonawcę, w szczególności gdy zmianie ulegnie technologia wykonania poszczególnych robót,
  - 13) Zmiana obowiązków Wykonawcy innych niż wykonanie robót budowlanych poprzez ich rozszerzenie lub ograniczenie lub zmianę sposobu ich realizacji, np. w zakresie odnoszącym się do uzyskania odpowiednich decyzji administracyjnych, pozwoleń, zgód lub uzgodnień w sytuacji, gdy podmiot trzeci (Inżynier Kontraktu, Inspektor Nadzoru) lub Zamawiający takich obowiązków nie wykonali (o ile obowiązek taki nie obciążał zgodni z umową Wykonawcy) lub ich wykonanie może się wiązać z utrudnieniami, które mogą wpłynąć na możliwość wykonania umowy przez Wykonawcę lub też zmiana taka wynika ze zmian prawa.
5. Jeżeli Strony w trakcie obowiązywania umowy stwierdzą błąd pisarski, oczywistą omyłkę, niezamierzone przeoczenie, usterkę w tekście, niespójność, wówczas Strony zobowiązują się podjąć działania w celu poprawy, uzupełnienia umowy w tym zakresie. Poprawienie błędu pisarskiego, oczywistej omyłki, przeoczenia lub usterki w tekście nie może prowadzić do wytworzenia treści niezgodnej z pozostałymi postanowieniami umowy w tym zakresie. Taka zmiana, uzupełnienie winno nastąpić w drodze aneksu do umowy, zgodnie z procedurą określoną w umowie.
6. Zmiany postanowień zawartych w umowie, niezmiennych ogólnego charakteru umowy w stosunku do charakteru umowy w pierwotnym brzmieniu i nie prowadzące do naruszenia przepisów Pzp. w zależności od rodzaju zmiany, następują w oparciu o zapisy umowy klasyfikujące zmiany jako istotne – zmiany kontraktowe lub zmiany nieistotne.

7. Procedura zmiany umowy:

- 1) W przypadku wystąpienia okoliczności stanowiących podstawę do zmiany umowy, o których mowa w niniejszej umowie, każda ze Stron może wystąpić z wnioskiem w formie pisemnej w sprawie możliwości dokonania zmiany, zawierającym wskazanie zmiany wraz z uzasadnieniem i wymaganymi dokumentami, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy.
- 2) Jeżeli Wykonawca uważa się za uprawnionego do zmiany umowy na podstawie okoliczności wskazanej w niniejszym załączniku, wówczas zobowiązany jest do przekazania Zamawiającemu wniosku w formie pisemnej dotyczącego zmiany umowy wraz z opisem zdarzenia lub okoliczności stanowiących podstawę do żądania takiej zmiany oraz dołączeniem niezbędnych dokumentów.
- 3) Wniosek taki, powinien zostać przekazany niezwłocznie, kiedy Wykonawca dowiedział się o danym zdarzeniu lub okolicznościach Zamawiającemu oraz Inżynierowi kontraktu zgodnie z zasadami zawartymi w umowie.
- 4) Wykonawca zobowiązany jest do dostarczenia wraz z wnioskiem wszelkich innych wymaganych dokumentów, w tym propozycji rozliczenia przygotowanej zmiany i informacji uzasadniających żądanie zmiany umowy, stosownie do postanowień umowy i do zdarzenia lub okoliczności stanowiących podstawę żądania zmiany.
- 5) Wykonawca zobowiązany jest do prowadzenia bieżącej dokumentacji koniecznej dla uzasadnienia żądania zmiany i przechowywania jej na terenie budowy lub w innym miejscu wskazanym przez inspektora nadzoru lub Zamawiającego.
- 6) Po otrzymaniu wniosku, Zamawiający jest uprawniony, do kontroli przedłożonej dokumentacji i wydania Wykonawcy polecenia, uzupełnienia, prowadzenia dalszej dokumentacji bieżącej, uzasadniającej żądanie zmiany.
- 7) Zamawiający w terminie do 7 dni od dnia otrzymania wniosku od Wykonawcy z propozycją dokonania zmiany umowy wraz z wymaganymi dokumentami, propozycją wyceny robót (jeżeli dotyczy) i informacją uzasadniającą żądanie zmiany umowy, zobowiązany jest do ustosunkowania się w formie pisemnej do zgłoszonego wniosku o dokonanie zmiany umowy i przekazania Zamawiającemu informacji wraz z uzasadnieniem, zarówno w przypadku odmowy, jak i zatwierdzenia żądania zmiany.
- 8) W terminie do 21 dni od dnia otrzymania od Zamawiającego złożonego przez Wykonawcę wniosku o dokonanie zmiany umowy, jednocześnie zaopiniowanego przez Zamawiającego, Zamawiający powiadomi Wykonawcę o braku akceptacji żądania zmiany umowy w sytuacji, kiedy nie wyraża zgody na dokonanie zmiany. W przypadku akceptacji zmiany Zamawiający przygotowuje do podpisania stosowny aneks, dotyczy to przypadków, w których wskazano, iż wymagany jest aneks do umowy, ewentualnie przed sporządzeniem projektu aneksu, Zamawiający zaprosi Wykonawcę na negocjacje dot. zakresu aneksu.
- 9) W sytuacji, kiedy do zawarcia aneksu wymagane jest przedłożenie dodatkowych dokumentów, Zamawiający zwróci się do Wykonawcy o ich uzupełnienie.
- 10) Wnioski o zmianę Wykonawca przekazuje Zamawiającemu.

- 11) Wszelkie zmiany i uzupełnienia umowy są dokonywane przez umocowanych przedstawicieli Zamawiającego i Wykonawcy w formie pisemnej w drodze aneksu do umowy, skutecznego po podpisaniu przez obie Strony.
- 12) Wszelkie zmiany i uzupełnienia umowy dokonane w sposób zgodny z ustawą Prawo zamówień publicznych na zasadach opisanych w umowie, wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności w drodze aneksu do umowy, z zastrzeżeniem przypadków umowie lub niniejszym załączniku do umowy, w których wskazano, że nie jest wymagane zawarcie aneksu do umowy.